

KASB-HUNAR TA'LIMI

ILMIY-USLUBIY, AMALIY, MA'RIFIY JURNAL

2023, № 6-son

ZAMONAVIY INGLIZ TILIDA AUDIOVIZUAL TARJIMA VA UNING METODIKASI

TASHXODJAYEVA PATIMA BAKIYEVNA

Toshkent Tibbiyot Akademiyasi. Pedagogika, psixologiya va tillar kafedrası katta o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolamizda zamonaviy ingliz tilida audiovizual tarjima, hamda uning metodikasini tahlil qilamiz. ingliz tilida muloqotga kirishishi, yangi zamonaviy texnologiyalar asosida ma'lumotlarni tez va samarali usullar orqali tarjima qilish, sifatli o'zlashtirish ko'nikmalari metodlarining ma'lum usullari ham maqolamizda beib o'tilgan. Audiovisual tarjimalarni o'rganish, audiovizual formatdagi o'quv materiallar turli xil mashg'ulotlarni va tarjimalarni mustaqil o'rganish metodikasi modelini ham ko'rib chiqamiz.

Kalit so'zlar: immersion usuli, javob usuli, shuningdek, zamonaviy kino qahramonlari bilan til o'rganish, adabiyot, video va qo'shiqlardan foydalanish, tasvirli matnlar va ularning jamlanmasi, slydlar bilan taqdimot, audio, kompyuter ekranini ovozi izohlar bilan videoga olish.

Аннотация. В этой статье мы разберем аудиовизуальный перевод на современный английский язык и его методологию. Некоторые способы общения на английском языке, перевод информации на основе новых современных технологий с использованием быстрых и эффективных методов, методы качественного овладения навыками также рассматриваются в нашей статье. Также мы рассмотрим изучение аудиовизуальных переводов, учебные материалы в аудиовизуальном формате, различные тренинги и модель методики самостоятельного изучения переводов.

Ключевые слова: метод погружения, метод реагирования, а также изучение языка с современными киногероями, с использованием литературы, видео и песен, визуальных текстов и их сочетаний, презентации со слайдами, аудио, видеозаписи экрана компьютера с голосом.

Annotation. In this article, we will analyze audiovisual translation in modern English and its methodology. Some methods of communication in English, translation of information based on new modern technologies using fast and effective methods, methods of quality mastery skills are also discussed in our article. We will also consider the study of audiovisual translations, educational materials in audiovisual format, various trainings, and the model of the methodology of independent study of translations.

Keywords: immersion method, response method, as well as language learning with modern movie characters, using literature, videos and songs, pictorial texts and their combination, presentation with slides, audio, video recording of the computer screen with voice annotations.

Kirish. Tarjima insoniyat faoliyatining eng qadimiy turlaridan biridir. Tarjima tufayli biz insoniyat taraqqiyoti tarixini barcha tafsilotlari bilan ochiq-oydin tasavvur etamiz. Tarjimaning asosiy maqsadi materiallar ularni o'quv jarayonida foydalanishga tayyorlash usuli. O'quv materiallarini tarjima qilishning eng yaxshi usuli - bu o'quvchining diqqatini chalg'itmaydigan usulidan foydalanish. Ingliz tilidagi materiallar uchun subtitrlar tarjima qilish, bilimlarni audio-vizual kontent

orqali o'zlashtirishga urg'u berish, ifoda shakllarini ixchamlashtirish va o'zgartirish, o'yinlashtirish va bilish jarayonining "yangi darajalari" va o'quv jarayonining o'tishini talabalarni rag'batlantirish. Texnologiyaning rivojlanishi bilan ta'lim sohasiga audiovizual va audiolingual kabi usullar kirib keldi. Ularning ikkalasi ham ingliz tilida audio va video yozuvlar orqali o'rganishni o'z ichiga oladi. Ushbu uslub juda monoton, chunki barcha sinflar bir xil rejaga amal qiladi. Bundan

tashqari, bu usul tilni to'liq tushunishni ta'minlamaydi, bu yerda talaba faqat leksik qismini o'rganishi mumkin. Shuning uchun bu usullar avvalgilari kabi mashhur emas, lekin ular ko'pincha boshqa usullarning elementlari sifatida ishlatiladi. Ya'ni, o'qituvchilar audio metodlarga muvofiq yagona darslarni o'tkazadilar.

Ingliz tilini o'rganishning bir nechta metodlari: immersion usuli, javob usuli, shuningdek, zamonaviy kino qahramonlari bilan til o'rganish, adabiyot, video va qo'shiqlardan foydalanish.

Ovozsiz usul esa g'ayrioddiy faoliyatni o'z ichiga oladi, chunki o'qituvchi talabalar bilan asosan so'z yoki tovushni ko'rsatadigan kartalar yordamida muloqot qiladi. Ushbu uslub faqat o'rganishning birinchi bosqichlarida yaxshi, keyinchalik u ishlatilmaydi. Audiovizual asarlarni yaratish va ulardan foydalanishning asosiy maqsadi didaktik bo'lib, ularning tarjimai odatiy audiovizual materiallarni tarjima qilishdan farq qiladi. Subtitrlash ingliz tilidagi ta'lim dasturlarini o'zbek tiliga audiovizual tarjima qilishning eng a'lo turi hisoblanadi. O'quv videomateriallarini ingliz tilidan tarjima qilishda ekrandan tashqari tarjimadan foydalanish tavsiya etiladi. Bunday materiallarning asosiy lingvistik xususiyati yuqori terminologik to'yinganlik bo'lib, bu tarjimaga ma'lum cheklovlar qo'yadi, lekin avtomatlashtirilgan tarjima vositalaridan foydalanish maqsadga muvofiqdir.

O'quv videomateriallarini audiovizual tarjimai bo'yicha o'quv kursini qurishda shuni hisobga olish kerakki, u audiovizual tarjima kabi o'qitish, mavzu mazmunini o'rgatish, shuningdek, avtomatlashtirilgan tarjima vositalaridan foydalanishni o'rgatish kerak. Videomateriallarini tarjima qilish bugungi kunning dolzarb talabidir. Bugun dunyoda masofaviy ta'lim jadal sur'atlar bilan rivojlanmoqda va bu jarayonda videomateriallar qimmatli rol o'ynaydi. O'quv materiallari shakllanishi ingliz tilidagi

videomateriallarning afzalliklarini talabalarga o'rgatishdan iborat.

Texnologiyalarning rivojlanishi ular orasida quyidagi guruhlarini ajratib ko'rsatish maqsadga muvofiqdir:

- 1) tasvirli matnlar va ularning jamlanmasi;
- 2) rasmlar va so'zlar tizimi;
- 3) slaydlar bilan taqdimot;
- 4) audio;
- 5) kompyuter ekranini ovozli izohlar bilan videoga olish;

Xorijiy tillarni samarali o'rganish, yangi lug'at boyligini osonroq o'zlashtirish masalasi ko'plab olimlar tomonidan o'rganilgan bo'lsa - da, u doimo dolzarb masala sanaladi. Ushbu masalaga bunday yondashuv tabiiy holat. Ko'pincha chet tilini o'rganishda ikki tili ta'limni tashkil etish bir necha chet tillarini chuqurlashtirishga va o'rganishga imkon beradi. Chet tilini o'rganish ko'pqirrali ta'limot bo'lib, bu jarayonda murakkab psixologik o'zgarishlarni boshdan kechiradi jumladan, ona tili va chet tilini taqqoslash jarayoni sodir bo'ladi. Bu jarayonda o'qitishning turli metod va texnologiyalaridan foydalaniladi. Chet tilini zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida taqqoslab o'qitish samarali natija beradi. Chet tilini o'qitish uning metodikasini bilishni talab qiladi.

Tillararo muloqotning alohida turi bo'lmish tarjima turli tillar matnlarining

mazmunan teng qiymatliligini taqazo etadi. Aslyat va tarjima matnlari mazmunining o'zaro mos kelishi, ekvivalentlikni tarjimaning asosiy sharti ekanligini ko'rsatadi. Tarjima amaliyoti sirlarini mukammal egallagan va uning nazaryasi bilan puxta qurollangan tarjimongina aslyatga ekvivalent tarjimalar yarata oladi. Aslyatga ekvivalent hisoblangan tarjima o'zida aslyatning pragmatik xususiyatlarini ham mujassam eadi.

Quyidagi metodlarga ahamiyat beraylik: Pedagogik kuzatuv, pedagogik tajriba, modellashtirish, suhbat, test, so'rovnomalar, pedagogik eksprement, matematik-statistik

tahlil metodlari umumlashtirish usullaridan, rasmlar, slaydlar, audio va ingliz tili adabiyotlari va qo'llanmalaridan, kommunikativ kompetensiyalarni tarkib toptirishning samaradorligini oshirishga xizmat qiladigan amaliy tavsiyalardan, shakllantirishga qaratilgan uslubiy metodlardan foydalaniladi.

Bushakllarning har biri o'zining afzalliklari va kamchiliklariga ega va u yoki bu shaklni tanlash ko'pincha foydalanuvchilarning shaxsiy imtiyozlari bilan belgilanadi. O'quv materiallarining shakli bo'yicha imtiyozlar materiallar turiga va ularga murojaat qilish maqsadiga bog'liq. Bundan tashqari, hayotiy tajriba va shaxsning individual xususiyatlari o'quv materiallarining u yoki bu shaklni tanlashga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Ko'pincha,

ma'lum bir shakl foydasiga tanlashda asosiy rol ni turli texnologiyalardan foydalanish tajribasi va ularni bilish darajasi o'ynaydi. O'quv videomateriallarida tomoshabinga shovqin-musiqiy serial sifatida ta'sir qilish usullaridan foydalanishga ruxsat beriladi. Biroq, ko'ngilochar audiovizual materiallardan farqli o'laroq, bu yerda talabalarning histuyg'ularini boshqarish vazifasi ikkinchi darajali bo'lib, unchalik dolzarb bo'lmasa-da. O'quv yo'nalishidagi audiovizual asarlarni yaratish va ulardan foydalanishning asosiy maqsadi didaktik bo'lib, birinchi o'rinda ilmiy faktlar, tushunchalar, tushunchalar, statistik va boshqa miqdoriy ma'lumotlar, o'ziga xos ismlar va boshqalarni o'z ichiga olgan mazmundir.

00000000000000000000000000000000

Foydalanilgan adabiyotlar:

00000000000000000000000000000000

1. Артамонова Л.А., Архипова М.В., Ганюшкина Е.В., Делягина Л.К., Золотова М.Б., Мартыанова Т.В. Инновации в обучении английскому языку студентов неязыковых вузов. Нижегородский госуниверситет им. Н.И. Лобачевского. 2012. - №2. - С. 28-33.
2. Бенвенист Э. Общая лингвистика - М., 1974.
3. Будагов Р. А. Слова и его значение. Л., 1947.
4. Локтюшина Е.А., Сайтимова Т.Н. Предметно-языковое интегрированное обучение как подход к профессиональному образованию. Волгоградский государственный социально-педагогический.
5. Отабоева М.Р. Chet tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish va uning samaradorligi/ M. P. Otaboeva. - Текст: непосредственный, электронный // Молодой ученый. - 2017. - № 4.2 (138.2). - С. 36–37.
6. N.Q.Xatamova, M.N.Mirzayeva. Муминова, Ф. М. Ingliz tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish / Ф. М. Муминова. - Текст: непосредственный // Молодой ученый. - 2020. - № 18 (308). - С.